

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 сент.

Директор А. ЈОСАНОВИЋ

БРОЈ 10 сент.

„Погрешке“ наших Савезника

Нечувено „глупости“ руске тактике

Кад је Румунија ушла у акцију у корист Сила из Споразума, Немци и Аустро-Мађари били су изненађени. Они су, шта више, били и запрепашћени, депримирани. Придолазак новог непријатеља за њих је значајно повећање ратних теškoћа и смањивање изгледа на успех. Сви њихови листови, без изузетка, осуђивали су, због тога, све своје стреле љутње и мржње на Румуне и излили сав свој гнев на наше и нове румунске Савезнике.

Цео свет је држао, да се догодило оно што је Немцима и Аустро-Мађарима било више него непријатно, што они никако нису желели. У ствари, како се сада сазнаје, није тако: Немци, као што је познато, крију и своје планове и своја расположења. Они су и сада, доследни тој својој навици, хтели да преваре свет. Јавно још и данас говоре, како је улазак Румуније за њих доста тежак удар, а у души се томе „истински радују“. Силе из Споразума учиниле су велику „погрешку“, што су Румунију, на својој страни, увукле у рат; шта више, учиниле су тиме велику „услугу“ Централним Силама. Ове то крију као змија ноге, и зато ствар друкчије свету представљају.

Али, како наш народ каже, „заклела се земља рају, да се сваке тајне знају“. Тако су и Централне Силе додијале. За њихову несрећу, имају у свом друштву и један народ, који — по признању потпредседника бугарског Сабора, Момчилова — највише душевне насладе налази у издаји. Бугари би до сада били цркви, да и ову тајну Централних Сила нису издали њиховим непријатељима.

Да је то тако, ово доказа Софијска „Камбана“, у свом броју од 12. септембра, дискретно је процедила кроз зубе ово признање: „Од тога, што се Румунија умешала, Четворни Савез (Немачка, Аустро-Угарска, Бугарска и Турска) добио је врло много. Румунско питање задавало је много непријатности Централним Силама. Оно беше рана која је сада укло-

њена“. Наши Савезници нису то предвидели, и зато су учинили велику „погрешку“, јер кад Централне Силе, уласком Румуније противу њих, добијају врло много, онда, логично, Силе из Споразума тиме губе још више. И, ако ове продуже да чине овакве „погрешке“, догодиће се, на крају, да ће довести у своје друштво и увести у акцију и остале неутралне европске државе, па чак и Америку, и тиме учинити невероватне услуге Централним Силама и — Бугарској.

Али, ни то није све. Наши Савезници учинили су још много таквих и горих погрешака, а Руси су у својој тактици починили чак и невероватних „глупости“.

После велике руске победе на линији Краснак—Рава Руска—Лавов у 1914. години, аустројска врховна команда објавила је о томе свој коминике и јавно констатовала, како су се Руси огрешили о дотадашње ратне обичаје, јер су чинили и оно што се иначе не чини. „Они су, наиме, сваку своју бијену дивизију замењивали новом“, и Аустројанци су, тукући се под таквим погодбама, морали „повући“ своје трупе далеко од борбене линије, претрпавши велике губитке. Они нису очекивали такво попуњавање руских борбених снага.

Природно је, што се Руси ни до данас нису „опаметили“ и што они и сада праве још веће „глупости“. Мађарски лист „Пестер Лојд“ уочио је и изнео неколико таквих „глупости“. Ми ћемо их на овом месту верно пренети, да би и Руси то видели и дошли једном до „памети“.

„Што код осталих Савезника (Француза, Енглеза и Италијана) нема ничег чудноватог — вели „Пестер Лојд“ у броју од 18. септембра — то богато надокнаде Цар и његове војсковође. Русима припада заслуга, да су они сасвим преврнули стари стратегијски принцип: да треба увек мислити да ће противник урадити што је најпаметније. Русија је тако удесила, да нас увек изненади тиме, што

увек изводи оно, чему се човек може најмање надати, јер, с руског становишта, то се (да се чини оно чему се противник нада) мора сматрати за најлуђе. Свага руске ратне методике јесте у њеним погрешкама. Оне су тако невероватне, и изгледа тако немогуће учинити их, да се човек мора увек поново чудити кад се наједаред нађе пред њима као стварношћу. Да смо се ми научили да се спремамо увек, или бар што је више могуће, на мере и одлуке за Русе најглупље, ми бисмо били сачувани од многих изненађења“.

А сад да наведмо из истог листа и један конкретан случај. „Чинило нам се немогуће — вели се тамо — да ће Русија моћи натерати Румунију у рат у време кад она није још сасвим спремна и кад је за успешну акцију сасвим негодна. Нама није могло никако да уђе у главу (Мора да је глава зорли тврда!) да би Русија могла изабрати тако рђав моменат за улазак Румуније у акцију. Русија је то ипак учинила, и Румунија има да захвали околности што ми нисмо били на то спремни...“

И тако Русија срља из „погрешке“ у „погрешку“, из „глупости“, у „глупост“. Ни ова „погрешка“ с Румунијом није остала осамљена. За њом је сад дошла друга. Аустројанци су мислили, да ће Руси послати у Добруду велике снаге. „Али — каже „Пестер Лојд“ — Цар шаље у Добруду само неколико пукова“. Ти пукови бивају одбијени. „Мисли се — наставља даље — да ће руско војно вођство гледати да овај неуспех поправи, и да ће с највећом брзином пребацити нова појачања на фронт у Добруду. Ни налик на то!... Шта ради руска војна управа? Она започиње општи напад, али не против Бугарске, него у Волнији. И сад треба гледати, како да се с њима изађе на крајту, на месту где изненада нападају...“

Ето, видите сада, каква је руска тактика! Зар није нечувено овакво ратовање? Руси свакодневно чине толике „погрешке“ и такве „глупости“, да се „генијални“ аустројски стратеги не умеју да нађу у њима, нити могу да им изађу на крај. И, ако Руси продуже да

чине такве „погрешке“ и „глупости“ и да нападају Аустројанце где им се ови не надају, може се догодити, да учине и највећу „глупост“ — а какви су Руси, то је не само вероватно него и у изгледу — па да аустројску војску узму под своје и својим оружјем и оружјем својих Савезника заштите земље над којима сад бесправно и крвнички управљају Цесар и владе Аустро-Угарске?

Политичке вести

Атина. — Претпрошле ноћи, председник министарства Ламброс посетио је француског посланика г. Гвјемена, са којим је дуго разговарао.

Атина. — Краљ је јуче примио у аудијенцију адмирала Фурнеа, италијанског посланика грофа Босдари и генерала Москопулоса.

Атина. — Краљ ће сутра примити у аудијенцију руског посланика г. Демидова.

Грчка штампа

„Елефтерос Типос.“ Чему тежи ова мрачна влада кад наставља злочиначке заблуде својих претходница? Шта тражи када води политику чије је кобне последице ведела у пракси? Представници ове политике демагошки вараше досад грчки народ обећавајући му да ће избећи данас рат који ће сутра неминувано избити.

Њихов је посао био лак. Делом је успео. Јер који народ у ствари жели рат? Рат је дело организованих државних власти, или народних будилаца, који своју речитост распаљују на огњишту судбоносних доба. Али да ли је икада постојао народ коме би његов краљ, његова влада, његова штампа узвикивала:

„Не жртвуј своју удобност, своју срећу, свој живот, не ратуј, јер ћеш пропасти!“ и који би после оваквог двогодишњег подбадања пристао да скочи у пожар чак и кад би се тицало његове части и његова опстанка? Али и какве врсте неутралности је она коју воде чудновате марионетке што се једно за другим позивају да управљају Грчком, каква је то неутралност која искључујући само сукоб са „Германијом мајком“ води правце у рат са Споразумом? Како може бити неутрална политика која ропски љуби скуте кајзерове а бесно уједа Споразум, и не види ли овај преварени народ да се

под изговором избегавања борбе против уображених 42 дивизија Макензенових гура у много опаснији сукоб са својим добротворима? (Број 52).

Пол-Луј

Дипломатска ситуација

Сумаренски рат и држање Сев. Америч. Држава

„Тан“ од 12. окт. 1916. (по новом).

Једна изјава г. Вилсона потврђује да ће Сједињене Државе захтевати потпуно одржање обећања које је Немачка учинила, после анкете која ће одобрити членици тако да не остане по овом питању не само заблуда него ни сумња. Биће потребно извесно време, које ће може бити обухватити и избор председника, да се утврди досје о тевтонској одговорности. Али је сумњиво да ће околности изборног реда имати одлучан удео у изненадном Њушартском удару. Жеља императорске владе да задовољи мржњу противу Енглеске, коју би пангерманци хтели „покрити“ ватреним чаршавом који би био у стању да угуши у пећи цео народ, у Новим торпильирањима играла је много важнију улогу.

Ово чикање америчкој неутралности неће бити мало оружје у изборедј борби. Г. Хуг, конкурент г. Вилсона, пожурив се да изјави да „ако он постане председник, живот и трговина Америчана неће ни у чему бити угрожена.“ Стари председник позива се на обавезе које је од Немачке добио и уверава да ће он тражити да их она поштује. Остаје дакле да се одреде ове обавезе.

У својој ноћи од 20. априла г. Вилсон је закључивао: „Ако Немачка одмах не изјави да напушта своје методе садашњих сумаренских напада противу лађа за превоз путника и еспапа, Сједињеним Државама не остаје ништа друго до прекид дипломатских односа“. У овом саопштењу у коме председник констатује да Немачка није одржала своја ранија обећања, додао је да је приморан да предузме овај корак „у име човечности и права неутралних“. Човечност забрањује да се напада на живот небораца, а права неутралних утврђена су међународним законима. Сједињене Државе дакле захтевале су од Немачке да поштује основне принципе односа између цивилизованих држава.

4. маја ид. мес. императорска канцеларија ставила је на знање америчком амбасадору, г. Жерару — који је баш-стигао из Вашингтона — да немачке поморске снаге саобразно општим принципима међународног права које се

СА РАТНИХ ФРОНТОВА

Са нашег фронта

Солун, 14. окт.

У току јучерашњег дана важних догађаја није било на фронту због магле која ја омела сваку артиљериску акцију.

Француски коминике

Париз, 14. окт.

На Верденском фронту Немци нису покушали да пешадијом нападају. Они су само бомбардовали секторе Во-и Дуомон.

Северно од Соме, француске су трупе одбиле један немачки напад на шуму Лабе. Јака артиљериска борба у области Саји Сајзел и на сектору Вермандовилер—Шолн.

Доцније. — Немци су у четири маха јако нападали француске положаје на Верденском фронту у области Дуомона. Француска је пешадија и артиљерија одбила два немачка напада на тврђаву Дуомон.

У 3 сата после подне Немци су извршили трећи напад на положаје код Хардомона. Немачки налети на јурни тако су настрадали да су се војници враћали натраг у потпуном нереду.

Французи су заробили неколико усамљених одреда која су се били приближила француској линији. Најзад четврти немачки одбијен је код шуме Шофура. Непријатељ је овде имао велике губитке. Француске су трупе задржале све заузете положаје.

Број заробљеника до сада прелази 5000. Треба додати и више стотина рањеника које су француске амбуланте купиле.

Авијатка. — Један је немачки аероплан оборен код Воква у близини француских линија.

Један је француски пилот летео на висини од 100 метара и напао из митраљеза једну немачку артиљериску колону на путу Конфлан Етен. Он је створио панику код артиљераца, који су напустили запрете и побегли.

Солунски фронт. — Северно од Старковог гроба, српске су трупе потисле немачко бугарске снаге и заузеле један јако утврђен вис код притоке Црне Реке и код Стросника. Заробљено је 180 војника.

Италијански коминике

Рим, 14. окт.

У току јучерашњег дана артиљериска борба у зони Лагазуон

на фронту источно од Горице и Карса непријатељ је јако бомбардовао наше линије. Пешадија није нападала. Неколико граната је пало на Горицу. Било је неколико жртава.

Румунски коминике

Букурешт, 14. октобра.

На западном и северо западном фронту, западно од Тулеса јака артиљеријска акција. Наше су трупе заузеле брадо Кесекхевас јужно од Бакача. У долини Тротуса ситуација непромењена. У долини Ојгуза, води се борба с друге стране границе. Заробљено је 137 војника и 1 офицер.

На граници западно од Молдавије, после огорчених борби, непријатељ је био потиснут с друге стране границе. У непријатељским је рукама један наш део земљишта између Сулда и Тротуса и мало у долини Узула. Негови су губици врло велики. У долини Бузе а код Ваме Босде и Предедуса ништа важније.

Води се борба северно од Предеала. Сви су непријатељски напади одбијени. У области Драгословеле одбили смо све непријатељске нападе. У долини Олте ништа важније. У долини Јула непријатељ је напредовао у области западно од те долине.

Генерал Двигалине, командант армије рањен је за време операција.

Код Оршаве артиљериски дуел. На јужном фронту дуж Дунава обична капонада. У Добруди ништа ново.

Немачки коминике

Берлин, 26. окт.

Магловито је време припомогло да француске трупе напредују северо-западно од Вердена преко разрушених ровова до тврђаве и села Дуомона. Гарнизон је евакуисао тврђаву која је била у пламену. Ми нисмо успели да повратимо тврђаву. Наше су трупе по наредби напустиле положаје и заузеле друге унапред спрењене положаје источно.

Офанзива на Вердену

Париз, 14. окт.

План генерала Хинденбурга састојао се у томе да се држи у дефанзиви на Соми, Мези, Двини, Волинџи, Карсу и у Маџедонији да би ефикаснија била офанзива према Румунима. Али је пре три дана његова армија на Вердену

са свим попустила. Французи су узели од Немаца добит њихових огорчених напада од 6 месеци. Овај успех ће са свим помрачити ефемерно напредовање Макензена у Добруди где ће овај напад на врло озбиљне препреке.

Недирвута руско-румунска војска која је појачана са јаким руским контингентима који су хитно испослати, руска флота која бомбардује Констанцу, рушење моста краља Карола и вијадукта спречиће да непријатељ пређе Дунав.

Борба на Соми

Лондон, 14. окт.

Дописник „Морнинг Поста“ на Соми телеграфисао да британске трупе настављају операције са великим успехом јужно од Анкра. Немци су немоћни упркос очајних напада да поврате важан редут Швабена заузет од Енглеза једним сјајним јуршем. Непријатељски морал опада све више.

Енглески успех у Мисиру

Лондон, 14. окт.

Званично јављају, да су енглеске трупе у току борбе 8. окт. на запад. граници Мисира заузеле оазу Дека и задобили 125 заробљеника. Истог дана заузели су други одред оазу Батавију, задобивши 50 заробљеника, од којих је један офицер и знатан ратни материјал.

Италијани напредују

Атина, 14. окт.

Италијанске трупе стално напредују у Епиру, заузеле су Полициани. После заузећа оне су задржале грчког комесара полиције.

Енглеска појачања

Атина, 14. окт.

Енглези су испослали врло велика појачања код Соме где се спрема нова велика офанзива.

Кајзеров страх

Париз, 14. окт.

Дописник „Дејли Меџа“ у Паризу телеграфисао, да је кајзер приликом посете на Соми био веома гневан и нерасположен због изгубљених важних положаја. Он је рекао оштро својим генералима: „Морате одржати све наше положаје. Последнице једног пораза биле би фаталне.“

Руски торпиљери нападају

Атина, 14. окт.

Руски су торпиљери напали немачке сумарене који су сме-

тали поморском саобраћају у пристаништу Архангелска.

Немци признају

Атина, 14. окт.

Немачки коминике признају заузеће Дуомона од стране Француза. Француске трупе стално напредују.

Заузеће Констанце

— Повлачење у највећем реду —

Лондон, 14. октобра.

„Дејли Кроикл“ саопштава: „Евакуација Констанце, која је била наговештена једним скраћеним телеграмом из Букурешта извршена је у потпуном реду, по уништењу важних докумената и одапињању архива у престоницу. Румунске власти и званични страни представници напустили су варош у недељу пре подне. Непријатељ је напредовао браво и бомбардовање вароши било је озбиљно. Пристаниште је било нарочито изложено дејству артиљерије, и ту су причињене највеће штете. Један депо зетина упалио се и многе зграде јако су оштеће.“

Ратни бродови, који су били у пристаништу бомбардовали су огорчено непријатељске батерије постављене на високом платоу сев. од Тузле. Ватра великих руских топова била је страшна и начинила је пустош на непријатељевим положајима, али је овај успех ипак, да настави напредовање.

Транспорти, који су се надали у пристаништу отпловили су тада одмах за Одесу. Потопљена је само једна мала лађа.

Констанца, која ипак није била брањена, пошто је све трупе бежу евакуисале један дан раније, била је снажно бомбардована. Више јавних зграда и многе приватне порушене су гранатама. „Казино“ је такође порушен, који је од почетка рата био употребљен за болницу Црвеног Крста. Рањеници су срећом били евакуисани пре бомбардовања.

Бугарска коњица ушла је у варош по подне не наишавши ни на какав отпор.

Друга немачко бугарска армија извела је обилажење дуж жељ. пруге, на 12 миља зап. од Констанце, да би варош изоловала према северу. Одреди непријатељске коњице појавили су се доцније на обалама Црног Мора, на 15 миља од Констанце

ФЕЛТОН

Терор и глад у Турској

— Незадовољство све већма расте. —

Чланови румунског посланства у Цариграду, који су недавно стигли у Петроград, пошто је била већ прекинута веза са Румунијом преко Бугарске, саопштили су врло занимљиве податке о очајним приликама које владају у Турској.

Немачка цензура примењује се веома строго у целој отоманској царевини. По читаве недеље Турци немају појма о успесима Савезника и сад су већ потпуно свесна, да је њихова држава на путу неизбежне пропасти и да је чак и име Турске осуђено да ишчезне са европске карте. Њихов гнев на Кајзерове представнике

који располажу државом као апсолутни господари, расте сваки даном. Па ипак озбиљна се реакција не испољава, јер у целој земљи влада ужасан терор и становништво ћути сузбијајући свој бес. Маршал Лиман од Саидерса има диктаторску власт. Енвер паша и Талат беј само су верни извршиоци његове воље. Зато је Енвер паша, коме је некада већи део народа био наклоњен, сад проклет и омрзнут. Жели се његов нестанак. Али до сад је Енвер успео да умакне онима, који су жртвујући свој живот покушали да земљу ослободе човека, који је највише допринео њеној не-

срећи.

Енвер се чува врло добро и није могућно приближити му се. Недавно је била склопљена завера против њега, у којој је било преко 500 официра, улема и грађана. Баш, кад су хтели извршити тај план, достави их један издајник. Сви, на које се само посумњало да су у завери, платише главом. Само једне ноћи обешено је преко 50 лица пред Сераскератом, а многи други су погубљени у затворима. Ово убјање трајало је више дана.

Масе немачких и турских шпијунских преживеле су отоманску престоницу. Сви они мотре на сваки покрет Турака и за најмању ствар их достављају.

Турци су омрзли страховито и Талат беја. Али, они верују ипак, да он код Немаца ужива највећи углед од свих, и да би

их у датом моменту могао узети у заштиту против угњетача.

Док Румунија није ушла у акцију, ситуација у Турској била је овако жалосна. Сад је много страшнија. На глас о интервенцији Румуније запрепаћене у Цариграду и Турској било је опште, пошто је глад одмах угрозила становништву. Турци су из Румуније добављали један део животних намирница. Од овога они нису трошили све, и повећи део ишао је у Немачку. Али, извесне неопходне намирнице остављали су им Кајзерови агенти. Намирнице су дељене по обрнцима према немачком систему и излазило се колико толико на крај. То није више случај. Селаца, којима је потпуно немогуће да набаве хлеб, а то им је главна и готово једина храна, умиру од глади, а у Цариграду влада ве-

лика оскудица у врло многим артиклима.

Сутрадан, по уласку Румуније у рат плаћао се у Пери 1 кгр. хлеба 2 франка; три фунте шећера 20 фр.; 1 кгр. кафе 20 фр., а 15 литара петролеја 100 франка. Од тада, цене свима артиклима знатно су скочиле, а извесно је да су шећер и хлеб поскупили тако, да их ни средње класе не могу више плаћати.

Зима, која се приближује учиниће ову беду још страшнијом, пошто је угљак резервисан за војну морину, за трговачке лађе и за ратне фабрике.

Упркос уверавањима Немаца, Турци су на често с тиме, да се ово стање не може побољшати и да ће им силни напори Савезничких трупа на Балкану најзад пресећи везу са Берлином. Отоманске трупе, лишене муниције

Руско-румунске трупе избегле су ухар и повукле су се ка северу на једну тачку, где је саобраћај намећу обе обале Дунава

био још слободан. Велики железнички мост Черне Воде био је изложен снажном бомбардовању и оштећен озбиљно.

августа о. г. за славу и величину своје отаџбине и сахрањен у Седеском гробљу, оставивши мене да овде за њим тугујем а родитељи са осталом родбином у Србији.

Ожалошћени брат Велимир Урошевић рез. арг. поднаредник.

Фабрика уља.

Аустријске власти, да би колико толико смањиле оскудицу у маслиновом уљу, оснивају у Загребу и Сарајеву фабрику уља, које ће се правити од семена сунцокрета и бундева. Али ће и од тога малу корист имати, јер таквог семена, колико се зна, нема баш много.

Аустријанци штеде на гасу.

Да би се уштедило у осветљењу и у материјалу за гориво, централне власти у Бечу и Пешти одредиле су — како јавља «Аграмер Тагблат» од 22. септембра — да се радно време у канцеларијама после подне ограничи само на време до заласка сунца.

Ако их то не извуче из економски неприлика, неће, изгледа, ваљати друго.

Југословенска читанка.

У Антофагасту у Американи појавила се ових дана књига под горњим насловом, коју је уредио М. Колен. Он се трудио да и поред тешкоћа у привуцању извора за читајку, састави, колико је то могуће боље, једну књигу, која ће и код самих ученика пробудити и учврстати идеју о уједињењу Срба, Хрвата и Словенаца у једну државу. Он је због тога обратио нарочиту пажњу на састав и на слике. Увао је слике Краља Петра, Престолонаследника и других виђених људи на ослободилачку улогу Србије, итд. И победници са Рајмакчалана, Острва и Црне Рече ускора ће имати као сараднике на заједничком уједињењу свих Срба, Хрвата и Словена и ове раденике преко мора, који се перед осталих за заједничку ствар припремају и од Колена.

Извештај из Србије

Јелена Новаковић из Пожаревца извештава Стеву Новаковића артиљ. капетана да је његова фамилија у Пожаревцу здрава и тражи новца. Нека се јави одмах,

Драга и Тмиотије Танасковић Ратарска 60 моли за извештај о Милети Бурићу кафеџији и брату Данилу.

Драгутин Премовић Цара Уроша 14 извештава Милана Р. Премовића да су сви живи и здраво као и Пера са фамилијом и сви у Београду.

Стојиљко Димић из Београда, Цетињска ул. 20 моли за извештај о сину Александру војнику.

Ружа Петковић из Београда Студеничка 44 моли за извештај о мужу Радовану поручнику, са дететом је здраво.

Милева Бојковић из Крушевца извештава мужа Милана Бојковића обућара да је са Радом здраво али у оскудици великој. Нека јави и за Михаила Лавића ковача.

Станија Миленковић из Крушевца, моли за извештај о Чеди Миленковићу трг. из Крушевца. извештава Светислава Цветковића кројача, да му је жена Перка дете као и цела фамилија здрава и моле да се чешће јавља.

Чеда Браљинац, трг. из Крушевца моли за извештај о Димитрију Стајковићу трг. из Ниша и Аци Тасићу из Параћина.

Димитрије Станковић, свештеник из Алексинца, моли за извештај о Радомиру Стојићу, Ђорђу Богдановићу, ковачу, Петрушу Атанасковићу, нојару Јовану Стојановићу сви из Алексинца, као и за остале своје пријатеље.

Александра О. Недељковић из Чачка извештава свога мужа Обрада Недељковића, да су сви живи и здрави. Велимир је у Наљмеберу бр. 349 барак 6. Моли да јави и за брата Радослава Мајсторовића поштара из Чачка.

Последње вести

Са нашег фронта

— Српски званичан извештај — Солун, 14. октобра.

13. октобра у неколико срећних локалних борби отели смо неке непријатељске ровове и 1 миотраљез и заробили смо више десетина заробљеника међу којима има и официра.

Конференција непријатеља

Берн, 14. окт. На конференцији која је држана у немачкој Врховној Команди и на којој су присуствовали канцелар, Јагов и Буријан

дискутовала се доста важна питања.

Ханденбург је предложио план како треба да се развијају операције у току зиме и на пролеће да би се одузела од савезника иницијатива операција. Пох цену великих жртава мора се постићи циљ.

Друга тачка дискусије било је питање о Пољској. Ни до какве солуције се није дошло пошто се по том питању сасвим размимоглазе погледи Берлина и Беча.

Било је дискусије такође о односима између централних сила и балканских савезника, о држави Бугарске где се почео да јавља панбугаризам и о узрујаности у Турској.

У току конференције, Кајзер је изјавио да има потпуно поверење у канцелара.

ПОШТА

Саопштења

Панта Гајић, вољачки вапетац, позива се да се јави Владимиру Комесарима.

Милица ж. Обрада Плића, жандарма позива се, да одмах представе Владимиру Комесарима по бр. 1691.

Да се јави Срп. Ген. Консулату у Солуну г. Драгољуб Кнежевић ради пријема упутице.

Драгутин Велевић хотел «Крагујевац» моли Стеву Марковића професора Универзитета да му се јави.

За Србију

— Драгомир М. Живановић, моли гђу Миљу Т. Думоваћу, трг. у Аранђеловцу, да јави његовом оцу Дмитру и жени Новици, село Драгов, да је жив и здрав и моли да га извести о њиховом здрављу преко Беогр. Новина или Црв. Крста.

— Г. Тома Поповићу, трговцу Женева. Пре месец дана послао сам вам 470 франана с молбом, да ту суму новаца задржите за себе, а вашима у Прованцу издате потребан налог, да толику вредност исплате мојима. Молим вас за одговор и овим путем да ми сте горњу суму примили, и да ми сте по мојој молби поступили. Много нездравља од Боре Борђевића учитеља. В. п. број XX.

— Живан Павловић јавља својме оцу Радоју Николићу из Умне, посаоци, београдски, да је жив и здрав.

Разне вести

— Од почетка рата (до данас Велика Британија утрошила је за ратне потребе огромну суму од 78 и по милијарди.

— Командант португалских трупа, које оперишу у ист. Африци послао је појединости о сукобу са немачким трупама. Немци су одбијени. Португалци су напредовали 30 км. сев. од Ровуне.

— Утврђено је, да је Немачка од почетка рата утрошила на шпијунажу у целом свету више од 2 милијарде. Главни центри њене шпијунаже су у Сједињеним Државама и Холандији. У Америци су је организовали г. г. Бернскорф и Держбург, а у Холандији г. Патен, бив. војни аташе немачки у Сједињеним Државама.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Вратио се с фронта.

Његово Височанство Престолонаследник Александар вратио се синоћ с фронта у пратњи министра унутр. дела г. Љубе Јовановића и министра војног г. Воже Терића.

Краљ пристаја.

Јављају из Атине да је грчки краљ обећао сер Елиоту и г. Гијемени да неће спречавати еволуцију националног покрета у Солуну. Пристао је такође да ће олакшати примењивање мера које је Споразум тражио.

10 милиона.

«Неа Елас» тврди да је Споразум решио да да провизорној влади 10 милиона франака без интереса.

Концерт француске музике у Пиреју.

Војна музика француске адмиралске лађе «Прованса» приредила је јуче концерт у јавном парку у Пиреју. Маса света присуствовала је и акламовала поједине комаде узваница «Живела Француска». Председник Пирејске општине захвалио је музичарима, којима је дато цвеће и приређена закуска. Концерт се завршио великом манифестацијом у корист Француске. (Радио).

Преизас војске.

Према последњим вестима изгледа да ће убрзо одпочети транспорт грчке војске у Тесалији.

Поморски аташе отпутовао.

Из Атине јављају да је француски поморски аташе г. Рокеј прошле нећи отпутовао за Париз.

Тврди се да је његов одлазак у вези са разговором адмирала Фурниа и грчког краља.

Банкет.

Дирекција новог ресторана «Гете» даје данас банкет у част мовинара.

Ухапшени официри.

Јављају из Атине да је сер Елиот у току разговора са краљем наговестио да је потребно пусти у слободу све официре који

су ухапшени због тога што су се спремали да иду за Солун.

Измена заробљеника.

Јављају из Лондона да је енглески парламент извештен, да Немачка прима без услова енглески предлог о измени заробљеника цивилних од 45 година старости.

За рањенике.

Приложили су Владимиру Комесарима, за дочек рањеника у Водену:

Гђа Милица Милана Вапе из Лозена дин. 200.

Г. Вићентије Краљевић шеф новчаног одсека Главне Интендантуре дин. 100.

Г. Василије Дамњановић судија драхми 12; и

Г. Стојан Дајић а за здравље свог сина г. Радомира Дајића потпоручника који је рањен.

Владимиру Комесари и овим путем изјављују у име рањеника своју благодарност дародавцима.

Из канцеларије Владимира Комесара 13. октобра 1916. године службено Солун.

Благодарност.

Г. Милivoје Николић пешад. капетан I. кл. дивизиј. интендант, предао је управи српске избегличке болнице 10 драхми, за куповину потребног материјала.

Управа болнице изјављује на овоме прилогу своју благодарност г. Николићу.

Забрањен амерички лист.

Како загарски «Народни Лист» јавља, аустријске власти забрањиле су лист «Југословенска Држава», што излази у Антофагасту (Пиле) у Јужној Америци.

Читуља.

Мој трећи а последњи брат Светислав Урошевић војник 2 хаубичке батерије, храбри јунак са Једрена, на прагу своје отаџбине, недочекавши да види своје мице и драге, борећи се да ослободи родства своје старе родитеље и нејаку децу своје браће, од задобивене болести, после кратког боловања у свом најлепшем цвету младости у 28 год. положио је свој млађани живот 19

која им се шаље из Немачке биће тада принуђене да положе оружје.

Турци рачунају на ову есентуалност. Она им се чини већ неизбежна и они увиђају, да је за њих час испаштања близак.

ИЗ ЗЕМАЉА ПЛАЧА

«Српска Зора» на ливитацији.

Од пре четрнаест година постојало је у Далмацији, са седиштем у Дубровнику, Просветно-привредно Друштво «Српска Зора». Друштво је, у кратком времену свога рада, учинило тамошњем народу врло много користи: школовало је велики број сиромашних ђака, основало врло много народних читаоница, приредило безбројно алфабетских курсева и разних практичних предавања, дало бројне и знатне по-

моћи народу у разном семењу, алатима, пољопривредним справама, плавом каменју и другим потребним средствима, основало преко 50 Српских Земљорадничких Задруга, Савез Српских Земљорадничких Задруга и Централну Банку ради кредитирања Задруга и рационалне расподеле народног новца; једном речју: Друштво је било благодат за тамошњи Српски народ и право мезиниче народно. И све је то «Српска Зора» чинила помоћу добровољних прилога Српског народа. Политиком се Друштво уопште није бавило, већ је, шта више, од политике стајало врло далеко.

«Српска Зора» била је стално три у нови аустријске политике упропаштавањем српског народа. Зато је аустријска влада, кад је

рат настао, једва чекала да и овом друштву, као и осталим српским друштвима у монархији, забрани свако пословање. Али тој ни то није било доста. Она је с овим друштвом учинила и нешто више. У броју од 21. септембра доноси «Новости» ову белешку: «Прошле суботе, у понедељак и уторак распродавале су се на јавној судбеној ливитацији покретности својина распуштенога познатог друштва «Српска Зора».

Ако аустријски плачкаши мисле да новцем, узетим од распродатих ствари, продуже свој живот за један секунд, онда ми верујемо да ће и Бог учинити своје, и да ће крвава народна тековина застати у грлу наших народних крвопија.

Јадно стање у Славонији.

«Новине» доноси у свом броју

од 21. септембра ову вест: «Хрватски делегати конференси су опет у Пешти о снабдевању Хрватске. На конференцији је био и бан, који се управо вратио са свог путовања по Славонији, где се могао уверити о јасном стању, у којем се народ већ сада налази». Кад је у Славонији стање јадно, да какво ли је онда у Хрватској, засебно у Згорњу, Ливци и Крбави?!

У Загребу нема млека.

Како «Аграмер Тагблат» јавља, у Загребу се, услед све веће продаје стоке и услед оскудице сточне хране, осећа велика оскудица у млеку. «Сада има — велики лист од речи до речи — на хиљаде људи, који не могу да набаве млека, па се морају одрећи ове важне животне намирнице. Услед тога расте од месеца до месеца умрање деце».

Махарио В. Михаиловић, учитељ из Вољевца, моли све своје другове, пријатеље и познанике; као и другове сина му Драгољуба М. Михаиловића, који је у Зајечару свршио V. раз. гимназије, а у Нишу слушао телеграфски курс од 20. јуна до 30. септембра 1915. год. на је се при евакуацији Србије и сам из Параћина са друговима кренуо из Србије, да га изведе преко војне поште бр. XX ко ма штогод зна о њему, да га је жив и где је сада.

— Михаило Милошевић учитељ Мокрањски при команди небораца бр. 2, моли Ђорђа Станковића трг. из Мокрања за извештај да ли се породица његова налази у Мокрању или у Неготину, крајински, па ако су тамо, моли да се помогну новчано или ма на који други начин. Никола је жив и здрав.

Један од најудобнијих и најзанимљивијих варијетета у Солуну јесте

„ГЕТЕ“

који се налази на кеју, у близини „Беле Куле“

Програм је врло одабран са много занимљивих така. Сада је пространа и одлично осветљена.

Пића су од најбољих француских и енглеских марка. Оркестар одличан.

После варијетета кабаре

зато сви у „ГЕТЕ“

СИНОВИ Г. А. ЗРЕРА И К^О ЛТД.

СОЛУН

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ:

Позамантерије, чарапа, бижутерије, мириса, чинија, панталона, платна, мушета. Париских артикала, женске конфекције, гвозђарије и т. д.

— ЦЕНА УТВРЂЕНА —

Продаја на велико и на ситно по истој цени.

Апотека и дрогерија

ЦЕНТРАЛ

ИСАН ХУЛИ

Ул. Венизелос број 84.

Велики депо-апотекарских артикала.

Све врсте фотографских артикала.

Одлично развијање плоча за 24 часа.

Мрачна комора на располагању аматера.

Велико Стовариште

Г. Ј. Карвонидеса

улица Симерос 5.

КОЊАКА, ВИНА и других артикала.

Најсолиднија услуга. Цене су врло умерене. 2-5

АТИНСКА БАНКА

виза част известити публику, офшаре и војнике, као и српске избеглице да је отворила једну филијалу

у дну улице која чини угао са „Грчком Народном Банком“, а према улици Венизелос.

По споразуму са Министарством Финансија Краљ. Србије, ова филијала узела је на себе поштом новца њиховим породицама у Француској, Алжиру, Тунису, Русији, Корзици у свима француским колонијама, у Швајцарској, свима Савезничким и неутралним земљама, као и у главним варошима Србије.

Филијала је узела на себе и следеће банкарске операције:

Куповину и продају стране монете, емисију кредитних писана; налоге за исплате у свима варошима Грчке, Европе и прекомерских земаља; берзанске налоге и исплате купона итд.

Сем тога, по налогу „Српског Црвеног Крста“ примила је на себе депоновање новчаних предмета који су му намењени.

Д-Р АЛЕКСАНДРИДЕС специјалиста за унутарње болести. — Управник болнице за заразне болести

Поткожно убризгавање Неосалварзана као и новог француског препарата „Galyl“ против сифилиса.

Прима сваког дана од 11—12 пре и од 5—6 по подне у француској апотеци ул. Франк бр. 35 — у згради француске болнице — а од 2—4 по подне у своме стану улица престола, наследника Ђорђа бр. 35 — уредно ул. са булеваром краља Константина. 6—12

Д-р АЛБЕРТ ГАТЕЊО ЗУБНИ ХИРУРГ

Дипломираног од Медицинског Факултета и Школе за зубно лекарство у Паризу.

Савршено лечи уста и врши све модерне зубне радове за 3—4 дана.

18-то годишње искуство 84 ул. Венизелос, 147 ул. Египатска. 19—

Најбоље и најкукусије су

Улица Франк 31 2-30-2 Солун.

Нова Књижара

МЕШУЛАМ и МАТАРАСО

43 улица Велики Александар 43 — Солун.

Велико стовариште свију канцеларских потреба. Продаја антро и детаљ.

Препоручује се свима надлештвима и канцеларијама.

Цене најумереније. 2-15-2

ФАБРИКА ЦИГАРЕТА

„НЕСТОС“

НАЈВЕЋА НА ОРИЕНТУ — 500 РАДНИКА

Специјалитети:

Нестос	Квни	Дни.	1.—
„ Глубер	„	„	0-80
„ Јани	„	„	0-65
„ Афрос	„	„	0-50

Посетите и купите у Солуну све намирнице у најстаријој и најпримативијој радњи

Колонијално-деликатесне робе

В. МУСИО

ОСНОВАНА 1860. ГОД.

Улица Булгаректон бр. 6 у близини Централне Поште.

ОГРОМНО СТОВАРИШТЕ:

Свих врсти конзерви, Сардина, риба итд. Кондесованог млека.

Велики избор свих врста француских вина, ликера, коњака, шампања итд.

Из првих фабрика: бонбона, посластаца, чоколада, бисквита, равна теста итд.

Најфинији џетин, путер. Свеће „Аполо“ и „Фуршје“.

Свучни и парфимерије првог квалитета.

Разне минералне воде. Боја за обућу итд.

ЦЕНЕ УМЕРЕНЕ И УТВРЂЕНЕ

Сва је роба јевтинија но ма у којој другој радњи.

Продаје на велико и на ситно. 44—60

ПРЕПОРУЧУЈУ ВАМ СЕ

најбоље цигарете

„ВЕНИЗЕЛОС“

од 0-50, 0-75 лепта и 1 драхме

Продају се свугде

Главна продаја у филијалу „Атлас“ киоск „Бела Кула“

ФАБРИКА УЛИЦА ФРАНК БР. 38—30

74—

ВЕЛИКОЈ МЕЊАЧКО-БАНКАРСКОЈ РАДЊИ

ВАРУХА САЛТИЕЛА и С. СКАЛЕ

Преко пута Тиринга — СОЛУН — ул. Венизелос 8.

Поверавате ваше мењачке и банкарске послове, јер се одликује својом солидном и кулантном радњом.

Врши све банкарске послове увек тачно и по дневном курсу. 38—

Српско Трговачко Друштво А. Д.

из Београда.

— СОЛУН —

Мисир Чарши бр. 3. (Спроду Централне Поште у згради Хотел „Слободе“—„Liberté“)

Обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове. Врши обичне и телеграфске новчане исплате за Србију, Швајцарску и све Савезничке државе.

Са положаја може новац да нам се упућује поштом или унутрашњим у свима монетама.

Уз сваку пошиљку треба нам јавити тачну адресу коме има новац да се упути.

Прима новац на штедњу и чување.

Обавештења бесплатно. 6—80 УПРАВА.

ГОСПОДО! Препоручујемо Вам да и даље пушите само цигарете из прве и највеће фабрике цигарета

САЛОНИКА

КАИРО — АЛЕКСАНДРИЈА — СОЛУН

Најбоље и најкукусије цигарете и дуван свих врста. Награђена првом највећом наградом на изложби у Филаделфији.

НА ПРОДАЈУ У СВИМА ДУВАНЦИНИЦАМА

Нарочито „Миродато“ и ДУВАН ЗА ЛУЛЕ. 96—90

Извештавам другове, пријатеље и познанике мога поч. мужа

† Лазара Јовановића

пешад. капетана I. кл.

који је храбро погинуо 6-ог септембра у борби са непријатељем, да ћу му дати

ЧЕТРЕДЕСЕТО-ДНЕВНИ ПОМЕН

у суботу, 15. ов. мес., у 11 час. пре подне у српској цркви Св. Саве.

За навек ожалостена Супруга Адела Јовановић